

شاه محمود 'درويش'

اصلاح نهايي گرديد فولدر مضامين چاپ شده برج ثور ۱۳۹۸

په و اقيعت سره چې په ورځني ډول په مليونونو ماشومان، تنكي خلميان او ځوانان دزده كړي له پاره ښوونځيو، پوهنتونونو او نورو تعليمي مركزونو ته ورځي، همداشان په ټولنيزه توگه گڼ شمير هيواد وال ددندو په موخه او ياهم دمختلفو كارونو لپاره له كورڅخه بهر ورځي چې دلارو په اوږدو كې له ككړي هوا او دككړ چاپيريال له امله له سختو ناروغيو سره مخ كېږي، بناءً ډيره اړينه ده چې دماشومانو او تنكيو ځوانانو ترڅنگ په ټولنيزه توگه دټولو وگړو دروغتيا او سلامتيا ساتي ته بايد ډيره پاملرنه وشي، البته په كابل ښار كې دوگړو ډډيري كني كوني، دغېر پلاني كورونو دجوړېدو او دكاناليزاسيون دنه شتون له امله و اقعاً چې زموږ چاپيريال ككړ شوي او بيلابيلي ناروغي ډيري شوي دي، ددغه راز ستونزو دمخنيوي په اړه ډيره ضروري بربنې چې دخپل دژوندانه چاپيريال بايد تل پاڪ وساتو ځكه چې روغتيا او سلامتيا په حقيقت كې په پاڪ چاپيريال كې نغښتي ده او ناولي چاپيريال و اقعاً دروغتيا او سلامتيا په وړاندي ستر گواښ دي بناءً دچاپيريال ساتي لپاره چې كومو چارو ته اړتيا ده لكه په لومړي كام كې دټولو خلكو دپوهاوي كچه بايد لوړوكړاي شي، البته دككړ چاپيريال يو عمده لامل دككړتياو او كثافتاتو اچول په هرځاي كې دي، بل دا چې زموږ په چاپيريال كې دكاناليزاسيون نه شتون او دغېر معياري كورونو جوړول هغه ستونزي دي چې دمگړي ټول ورسره مخامخ دي او دچاپيريال په ككړتيا كې ستر رول لري، بناءً ديو بامسؤوليته ښارمند په توگه دا زموږ دټولو دنده او مسؤوليت دي چې لومړي دخپل كور دپاكي او صفايي لپاره بايد ډيره هڅه وكړو او بيا ټولني ته پام ورواړوو او هم نور له كومو كسانو سره چې موږ اړيكي لرو بايد له دوي سره كار وكړو چې هيواد وال څنگه ځان له ككړتياو او كثافتاتو وساتي او يايي په ټاكلو وختونو كې مناسبو ځايونو ته وليږي دوي او په خوندي توگه يې ځان پرځاي كړي ترڅو دښاروالي دكار كوونكو لخوا دښار څخه دباندې مناسبو ځايونو ته انتقال كړاي شي، دغه راز اړينه ده چې دډله ييزو رسنيو لخوا دخلكو دعامه پوهاوي په موخه لازم معلومات او كتوري خپروني جوړي او خپاره شي تر هغه چې هر ښارمند دښارمند دښار دپاكي او صفايي په چارو كې خپل مسؤوليتونه ادا كړي، دغه راز دښاروالي كوم كار كوونكي چې دتنظيف د رياست په اداره كې دنده لري بايد دوي په خپل وخت او زمان دښار په مناسبو ځايونو كې كثافت داني كېږدي چې خلك دخپلو كورونو اضافي توکې په كې واچوي او ډيره اړينه بيا دا ده چې دغه كثافتداني بايد دموظفو كسانو لخوا كنترول شي چې د ډكيدو په صورت كې په مناسبو وختونو كې ژر تر ژره دښاروالي دتنظيف رياست دكار كوونكو لخوا له ښار څخه دباندې ټاكلې ځايونو ته وليږدول شي.

ديادونې وړ او ډيره اړينه خبره بيا دا ده لكه څنگه چې و اېې ښار دټولو گډ كوردي نو په پاكي او صفايي كې يې هم ټول سره گډ مسؤوليت اورسالت لري، پردې اساس په ټوليزه توگه قدرمن هيواد والوته ښايي چې دخپلو كورونو اضافي توکې او كثافات په هغو ځايونو كې چې دښاروالي لخوا ټاكل شويدي، واچوي، چې بيا دښاروالي مؤظف كسان وتوانېږي هغه ټاكلو ځايونو ته وليږدوي. له شك پرته هغه لويه ستونزي چې ناولو اضافي توکو او كثافتاتو راپيدا كړي هغه دميكروبونو ډير والي او پراختيا ده، خو هيواد وال بيا لكه څنگه چې لازمه ده دغه ستونزو ته پاملرنه نه كوي.

ديبلگي په توگه: په كورونو كې چې كوم پخلنځي شتون لري دكور اغلي ميرمنې چې كله پياز او كچالو دپوسته كوي بيابايي پوستكي دپخلنځي په يوه كنج كې ردي چې له نيم ساعت څخه وروسته ډير ميكروبونه پر دغه پوستكو ورتولېږي چې ماشومان په بې پروايي پري لاسوونه ردي او يا قدرمنې ميندي دغه پوستكي له كور څخه دباندې اچولو لپاره ماشومانو ته په يوه كڅوره كې وركوي، نو ډيره اړينه ده چې قدرمنې ميندي دخپلو ماشومانو لاسونه دپوستكو له ايسته اچولو څخه وروسته پر صابون ښه پريمځي ترڅو دگلاليو ماشومان لاسونه دهر ډول ميكروبونو څخه پاڪ او په دې توگه روغتيا او سلامتيا يې خوندي شي.

پردي اساس لكه څنگه چې مخكې وويل شول چې ښار دټولو قدرمنو ښاريانو گډ كور دي، نو و اقعاً دگډ كور په پاكي او صفايي كې هم ټول هيواد وال سره گډ مسؤوليت لري، ځكه كه چيري ښار موناولي وي نو بې له شكه چې دناولتياو دشتون له امله سره له دې چې دژوند چاپيريال موناولي كېږي، نو دټول ښار فضا، اوبه او هوا هم ككړه او ناولي كېږي، نوكله چې دښار فضا ناولي او ككړه وي نو په ټوليزه توگه قدرمن ښاريان همدا ناولي هوا تنفس كوي چې په ښكاره توگه په ډول ډول ناروغيو دخلكو داخه كيدو سبب كېږي، پر دې بنسټ دا دټولو هيوادوالو مسؤوليت اورسالت دي چې لومړي له كور څخه نيولي بيا دټول ښار په پاكي او صفايي كې خپل هيڅ راز هلي ځلي او بې دريغه كوښښونه ونه سپموي او تل دخپل داوسيدو چاپيريال او هم دټول ښار په پاكي او صفايي كې ژمن، بيدار او هڅانده و اوسي ترڅو په دې توگه دژوندانه چاپيريال موټل پاڪ او ښار مو هم ښكلي وي.

دغه راز لومړني څيز چې دسړي شخصيت خلكو ته څرگندوي هغه پاكي او نظافت دي ځكه كوم شخص چې دپاكو جامو ښكلي او منظمي څيري سره و اوسي نو مخكې له دې چې دهغي علم او كمال مونږ ته را څرگند شي هغه مونږ ته دښه شخصيت لرونكي ښكاري مگر هغه څوك چې دډيرو كمالاتو لرونكي وي خودي خپل پاكي او نظافت ته سمه پاملرنه نه وي كړي نو هغه څوك چې دنوموړي شخص له علم او پوهې څخه باخبره دي نو دا شخص داسي انگيزي چې پاكي او نظافت ته چندان پاملرنه نه كوي، نو هغه څوك چې ددي په علم او پوهې نه وي خپرنودا شخص ته به هم ديو حقير و فقير سړي په توگه گوري، نوكله چيري يو شخص دښه علم پوهي او كمال خاوند وي له دې سره سره بياهم خپل پوهه او كمال دخپرو او ناپاكو جامو ترشا ساتي او دخپل ژوند چاپيريال ته ارزښت نه وركوي او دقدر په سترگو ورته نه گوري نو نه يواځې دا چې خپل ځان دټولني او خلكو په وړاندي ډير حقير خو دي بلکې دخپل علم وپوهې پايله هم له پوښتنې سره مخامخ كوي نوكله چيري غواړي چې دنظافت و ناورتيا ترمنځ عملاً توپير پيدا كړي ډيره اسانه ده مثلاً له خپلې ډنډي څخه دفارغيدو په صورت كې چمنونو څخه چې په باغونو كې دي خوندي اخلي خو برعكس دناولو ځايونو څخه نفرت كوي او له هغه ځاي څخه ځان وياښي، سربيره پردې چې دجامو، بدن، كور او داوسيد چاپيريال پاكي او نظافت دلومړيتوبونو څخه شميرل كېږي دا دهر فرد او بشريت ضرورت هم دي نو ډيره اړتيا لري چې له هغه څخه ساتنه وكړي او تل يې رعايت هم كړي البته زمونږه د ديني او اسلامي دندو او دنيوي او اخروي گټو څخه هم همدا دپاكي او صفايي رعايت كول دي او داسلام مقدس دين په دې سبب نظافت ته ډير ارزښت وركوي چې دانسان روغتيا او په زرگونه نوري كټي په هغي كې نغښتي دي پاڪ خدای ﷻ دقرآن عظيم الشان په يو مبارك آيت شريف كې فرمايلي دي.

ژباړه: (غواړی چې خدای پیل کړی پر تاسو مشقت مگر غواړی چې پاک کړی تاسو او ختم کړی نعمت خپل پر تاسو ترڅو چې شکر وکړی) یعنی حکمت د فرضیت د اوداسه هم همدا نظافت دی چې مسلمان شخص باید پاک ستره او نظیف وی او په بل آیت شریف کی فرمایي هره شیبه خوبنوی خدای ﷻ توبه کوونکی او خوبنوی هغه کسان چې په پاکي او نظافت کی کوښښ کوی).

او د اسلام دسترپیغمبر ﷺ په حدیث شریف کی راغلی دی چې: (نظافت جزایمان دی) هغه څوک چې دخپل بدن او جامو په پاکي او صفایي کې کوښښ نه کوی دمسلمانی له اخلاقو څخه پوره برخمن شوی نه دی علماوو ویلی دی: په بدن کی ډیرکوچنی سوری دی چې دخیری او خولی پر اساس بندیری او بدن بخار بهرته نه پریردی چې ووځی نوپه دی سبب انسان ناروغه کیږی هغه څوک چې خپل بدن او جامی پاکي وساتي نودې داډول ناروغیو او امراضو څخه ژغورل کیږی او داسلام په مقدس دین کې پاکي او نظافت کله فرض کله واجب او کله سنت او دتل لپاره مستحب دی او دشخصی روغتیا پالنې په رعایت سره کولی شو خپل وجود له بی شمیره امراضو او میکروبونو وقایه کړو.

دخولی او غاښونو روغیا پالنه:

میده شوی غذایی مواد چې د غاښونو په منځ کی پاتی کیږی دلږ وخت وروسته فاسد کیږی او په خولی کی د میکروبونو درا تولید دخولی د بدبویی دوریگانو او غاښونو دخرابیدو سبب کیږی، پردی اساس د هروخت غذا خورولو څخه وروسته خوله باید پاکه پریمینخل شی مسواک وهل سنت دی نو باید د هروخت غذا خورلو څخه وروسته حداقل دوخله په څلورویښت ساعتو کې باید په غاښونه کې برس یامسواک ووهل شي.

د بدن روغتیا پالنه:

د انسان بدن په خانگړی توگه د ماشومانو پریمنخل په منظم ډول په گرمه هوا کی هره ورځ او دسړي هوا په موسم کې حداقل په اوونی کې دوخلی اړتیا لری بغیر ددی هغه واره سوری د پوستکی دخیری او خولی پر اساس بندیری او په دی توگه پوستکی خپل ښه والی او تازه والی له لاسه ورکوی نوپه دی توگه د بدن بوی شاوخوا خلک ناراحته کوی.

په دی هیله چې په ټولنیزه توگه قدرمن هیوادوال خپل د اوسیدو چاپیریال تل پاک وساتي او خپل روغتیا پالنې ته هم ډیر پاملرنه وکړی ترهغه چې په اوږد مهاله توگه د بشپړی روغتیا په لرلو له هوسا ژوند څخه برخمن شي.